

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Accountantsverslag 2023

Gemeente Zeist

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
18 juni 2024

• Afbeeldingen: Zeist.nl

 Aanbiedingsbrief Onze kernboodschappen Onze conclusies Ontwikkelingen 2023 Jaarverslag Jaarrekening Vooruitblik Onze samenwerking Bijlagen

Aanbiedingsbrief

Gemeente Zeist
T.a.v. de gemeenteraad
Het Rond 1
3701 HS ZEIST

18 juni 2024

Referentie: NLE00028172.1.1

Geachte leden van de raad en het college,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze controle op de jaarrekening 2023 van de gemeente Zeist. We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan van 14 december 2023.

Dit accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle. De bevindingen zijn openlijk en constructief besproken met de ambtelijke organisatie en het college.

We hebben de inhoud van dit verslag besproken tijdens de vergadering met het directieteam op 13 mei 2024 en met het college op 28 mei 2024. Met de auditcommissie hebben we dit verslag op 13 juni 2024 besproken.

Mocht u toch nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard bereid om de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. M.J.A. Koedijk RA RE
partner

---

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen**
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze kernboodschappen

In dit hoofdstuk hebben we onze kernboodschappen samengevat.

01

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen**
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze kernboodschappen (1/2)

Een goedkeurende controleverklaring.

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2023 van de gemeente Zeist afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring met betrekking tot het aspect getrouwheid. Daarnaast verstrekken we een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage). Dit onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad.

Voor het eerst maakt de rechtmatigheidsverantwoording deel uit van de jaarrekening.

- Het college heeft een verantwoording over rechtmatigheid opgesteld in de jaarrekening. Het college concludeert dat de baten, lasten en balansmutaties over 2023 rechtmatig tot stand zijn gekomen.
- Uit de verantwoording blijkt dat de geconstateerde onrechtmatigheden met name betrekking hebben op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen (€1,1 miljoen).
- Op programmaniveau is er nauwelijks sprake van overschrijdingen van de lasten (totaal: €66.000) en daarom geen sprake van begrotings-onrechtmatigheid boven de rapportagegrens.
- De overschrijdingen van de baten en de onderschrijdingen van de lasten c.q. baten zijn voor de vaststelling van de jaarrekening door het college gemeld aan de raad en voldoen daarmee aan het 'tijdig' melden conform de financiële verordening. Hiermee zijn deze afwijkingen van de begroting niet onrechtmatig.
- In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de onrechtmatigheden boven de rapporteringsgrens van €150.000 adequaat toegelicht. De informatie in de paragraaf voldoet aan de vereisten.

- Onze conclusie is dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening getrouw is. Hiertoe hebben wij diverse controlewerkzaamheden verricht met betrekking tot het aspect rechtmatigheid. Hieruit komen geen aanvullende bevindingen.

Het werkelijke saldo van baten en lasten voor mutaties reserves (het operationeel resultaat) is €11,0 miljoen positief

Na de tweede bestuursrapportage en enkele latere begrotingswijzigingen werd uitgegaan van een negatief resultaat van €4,2 miljoen. Het uiteindelijke resultaat betekent daarom een forse verbetering (van €15,2 miljoen). Ondanks alle bijzonderheden, ook in 2023, concluderen we opnieuw dat het 'voorspellend vermogen' van de gemeente Zeist kan worden verbeterd.

De structurele exploitatieruimte is nu nog positief (1%) maar loopt in overeenstemming met de programmabegroting terug naar -3% in 2026

De komende twee begrotingsjaren (2024 en 2025) laten een reëel evenwicht zien met een structurele exploitatieruimte van 1% en 2%. Echter, in 2026 en 2027 loopt dat, in overeenstemming met de programmabegroting 2024, terug naar -3% en -1%. Dat wil zeggen dat de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten. Naar de toekomst toe is sprake van belangrijke onzekerheden zoals prijsstijgingen en taakstellingen die nog moeten worden gerealiseerd. Ook bestaat nog steeds onduidelijkheid over de omvang van het gemeentefonds in de toekomst.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen**
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze kernboodschappen (2/2)

Het weerstandsvermogen is geclassificeerd als 'uitstekend', waar die voorgaand jaar nog 'matig' was

De gemeente Zeist stuurt voor de ratio weerstandsvermogen (beschikbaar/ benodigd vermogen) op een waarde tussen 1,0 en 1,4 (voldoende). Het weerstandsvermogen (2,2) wordt volgens eigen begrippen geclassificeerd als 'uitstekend', waar die voorgaand jaar nog de classificatie 'matig' had. Dit komt enerzijds door een stijging in de weerstandscapaciteit (door extra dotaties in de reserve) en anderzijds door een daling van de risico's. Het aantal risico's én het totale risicobedrag is afgenomen. Een omvangrijk risico dat ten opzichte van voorgaand jaar niet meer in de top 10 terugkomt is dat van het risico op prijsstijgingen (2022: €2,0 miljoen). Die prijsstijgingen zijn namelijk al ingerekend in de begroting.

Maar er zijn wel uitdagingen en onzekerheden naar de toekomst toe

Ondanks de goede financiële kengetallen bestaan er op basis van de begroting financiële uitdagingen voor de jaren vanaf 2026. Dan is sprake van een begroting die structureel niet in evenwicht is, met name als gevolg van een verwachte korting op het gemeentefonds. Bovendien zijn in de begroting al taakstellingen als 'stelpost' opgenomen.

Het college werkt aan voorstellen om de opgenomen taakstellingen uit te werken. De financiële uitwerking daarvan is ten tijde van het opstellen van de jaarstukken 2023 nog onderhanden. Mede vanuit het project 'Grip op Personeelslasten (Grip op P)' wordt gewerkt aan een betere verwerking van de loonkosten in onze begroting en het beter kunnen monitoren van het verloop hiervan. Bij de volgende kadernota verwacht het college met een voorstel voor de jaren 2025 en verder te komen.

In relatie tot dit onderwerp heeft het college een onderzoek 'Benchmark formatie en kosten Gemeente Zeist' laten uitvoeren, met de onderzoeksvraag: Hoe verhouden de kosten en (vaste) formatie per taak (primaire proces en overhead)

van de gemeente Zeist zich tot die van andere, vergelijkbare organisaties? Het doel van dit onderzoek is om verder inzicht te verkrijgen in de 'match' tussen de formatie en de opgaven naar de toekomst toe.

Het college heeft ook een midterm review uitgevoerd. Deze review brengt in kaart hoe het staat met de uitvoering van de doelen uit het coalitieakkoord. Welke doelen en ambities zijn ingevuld, wat moet er de komende tijd nog gebeuren om de ambities te behalen of is er aanleiding om ambities bij te stellen. Dit tegen de achtergrond van de veranderende samenleving.

De informatiewaarde van het jaarverslag is ruim voldoende.

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn. In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV. De informatiewaarde van het jaarverslag is ruim voldoende. Wel vinden we dat de informatie in programma's en paragrafen primair is gericht op activiteiten en minder op resultaten en effecten.

Ook in 2023 onzekerheden rondom prestatielevering in het sociaal domein

Zeist is ook voor 2023 afhankelijk geweest van een tijdige indiening van de verantwoordingen van zorgleveranciers (Wmo en Jeugd) op 1 april 2024, met name ten behoeve van het aspect prestatielevering. De totale onzekerheid is iets minder geworden in vergelijking met voorgaand jaar en komt uit op een bedrag van €2,7 miljoen (2022: €3,2 miljoen). De gemeente Zeist heeft de ambitie om eind 2024/begin 2025 de prestatielevering zelf vast te stellen. De gemeente heeft daarvoor een plan van aanpak opgesteld. Voor de persoonsgebonden budgetten (pgb's) heeft de gemeente Zeist de prestatielevering al zelf gecontroleerd, in lijn met voorgaande jaren.

Aanbiedingsbrief

Onze kernboodschappen

Onze conclusies

Onze conclusies

Rechtmatigheidsverantwoording

Ontwikkelingen 2023

Jaarverslag

Jaarrekening

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Onze conclusies

In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over ons oordeel bij de jaarrekening. Hierin lichten we de geconstateerde fouten en onzekerheden voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid toe. Daarnaast gaan we in op de uitkomsten van de rechtmatigheidsverantwoording.

02

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies

Onze conclusies

Rechtsmatigheidsverantwoording

Ontwikkelingen 2023

Jaarverslag

Jaarrekening

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Onze conclusies

Een goedkeurende verklaring over uw jaarstukken 2023

Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2023 van de gemeente Zeist afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring met betrekking tot het aspect getrouwheid. Daarnaast verstrekken we een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage). Dit onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad.

Rechtsmatigheid specifieke uitkeringen

In onze controleverklaring verstrekken we, door de komst van de rechtsmatigheidsverantwoording, geen oordeel meer over de rechtmatigheid. Dit is met uitzondering van de specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage). Wij hebben in onze controleverklaring ook een goedkeurend oordeel verstrekt over de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen (de zogenaamde SiSa-bijlage).

Geen fouten geconstateerd in relatie tot getrouwheid

Er is geen sprake van controleverschillen (fouten) boven de rapporteringstolerantie van €150.000. Wel zijn onzekerheden in het kader van het sociaal domein (prestatielevering) vastgesteld, ruim onder de gehanteerde materialiteit van €7,6 miljoen voor onzekerheden.

Geen controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2023

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen.

Overige informatie in uw jaarverslag is consistent met uw jaarrekening

Als accountants zijn wij ervoor verantwoordelijk dat wij in onze controleverklaring verslag uitbrengen over de overige informatie die in het jaarverslag is opgenomen. De overige informatie omvat uw hoofdstuk algemeen, hoofdstuk investeringsfonds, de programmaverantwoording, de paragrafen en de overige bijlagen. Wij hebben geen materiële inconsistenties, materiële onjuistheden en/of omissies opgemerkt in de informatie die op grond van het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) moet worden verstrekt.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Onze conclusies**

Rechtmatigheidsverantwoording

← Ontwikkelingen 2023

Jaarverslag

Jaarrekening

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Overzicht van onzekerheden inzake getrouwheid

De volgende geconstateerde afwijkingen betreffen de ongecorrigeerde fouten en onzekerheden in relatie tot getrouwheid, boven de rapporteringstolerantie van €150.000. Het college heeft geconcludeerd dat het kwalitatieve en kwantitatieve effect niet materieel is.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fouten	Onzekerheden
1	Sociaal domein: van een aantal zorgleveranciers Wmo zijn (nog) geen productieverantwoordingen met controleverklaringen verkregen. Er is geen zekerheid over de prestatielevering voor deze zorgleveranciers.	Sociaal domein - Zorg in Natura	€0	€599.000
2	Sociaal domein: van een aantal zorgleveranciers Jeugd zijn (nog) geen productieverantwoordingen met controleverklaringen verkregen. Er is geen zekerheid over de prestatielevering voor deze zorgleveranciers.	Sociaal domein - Zorg in Natura	€0	€2.089.000
Totaal			€0	€2.688.000

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Onze conclusies

Rechtsmatigheidsverantwoording

← Ontwikkelingen 2023

Jaarverslag

Jaarrekening

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Rechtsmatigheidsverantwoording

Uw rechtsmatigheidsverantwoording voldoet aan de vereisten

De gemeente heeft rechtsmatigheidsverantwoording goed voorbereid

Met het begin van 2023 is voor gemeenten het nieuwe boekjaar gestart en werd de laatste stap in de vernieuwing van het BBV gezet. Het college van burgemeester en wethouders was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtsmatigheid en legt vanaf deze jaarrekening voor het eerst zelfstandig verantwoording af over de financiële rechtsmatigheid.

Waar voorheen een externe accountant een oordeel vormde over de rechtsmatigheid en hierover verslag uitbracht, heeft het college nu zelf een rechtsmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. Gedurende 2023 is de gemeente Zeist actief bezig geweest met de inrichting van de rechtsmatigheidsverantwoording.

Als uw accountant hebben wij de getrouwheid van de rechtsmatigheidsverantwoording meegewogen in ons oordeel over de jaarrekening als geheel (indirect oordeel over de rechtsmatigheid).

De rechtsmatigheidsbevindingen overschrijden niet de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van €2,5 miljoen

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij de getrouwheid van uw rechtsmatigheidsverantwoording vastgesteld en geconstateerd dat de toelichting toereikend is. Het college heeft onrechtmatigheden boven de rapportagegrens gerapporteerd, maar deze overschrijden niet de verantwoordingsgrens van €2,5 miljoen. Hiermee is in de rechtsmatigheidsverantwoording in de jaarrekening door het college geconcludeerd dat de in de jaarrekening 2023 verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtsmatig tot stand zijn gekomen binnen deze grens.

De belangrijkste bevindingen betreffen naleving van aanbestedingsrichtlijnen (€1,1 miljoen). In de paragraaf bedrijfsvoering is een nadere toelichting op de onrechtmatigheden opgenomen.

Rechtsmatigheidsverantwoording is tot stand gekomen met name op basis van uitgevoerde VIC-werkzaamheden

Wij hebben inzicht verkregen op welke wijze de rechtsmatigheidsverantwoording tot stand is gekomen. Zeist heeft hierbij een mix gehanteerd van enerzijds het uitvragen van onrechtmatigheden in de organisatie en anderzijds het uitvoeren van verbijzonderde interne controles (VIC-werkzaamheden). Als accountant hebben wij een controle verricht op de getrouwheid van de rechtsmatigheidsverantwoording. Hiertoe hebben wij bij Zeist kennisgenomen van het (interne) controleplan, het intern auditverslag en anderzijds de uitgevoerde VIC-werkzaamheden en de algemene beheersingsmaatregelen. Om de getrouwheid van de rechtsmatigheidsverantwoording vast te stellen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- vastgesteld dat de rechtsmatigheidsverantwoording is opgesteld conform de kadernota rechtsmatigheid 2023;
- vastgesteld dat de VIC-werkzaamheden conform het plan zijn uitgevoerd op de onderdelen van het voorwaardecriterium en/of detailwerkzaamheden op de juistheid en volledigheid van het begrotingscriterium en ten aanzien van Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O);
- aansluiten van de gerapporteerde afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) met de onderliggende administratie;
- deelwaarnemingen op het voorwaardecriterium en begrotingscriterium en beoordeling inrichting M&O.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Onze conclusies

Rechtmatigheidsverantwoording

← Ontwikkelingen 2023

Jaarverslag

Jaarrekening

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Uw rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de vereisten

De geconstateerde onrechtmatigheden hebben met name betrekking op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen (€1,1 miljoen) en overschrijding van de begroting (begrotingsrechtmatigheid, €9,8 miljoen).

Toelichting op voorwaardecriterium

Aanbestedingen: er zijn tien inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed.

De fouten die gevonden zijn, zijn divers:

- voor één dossier was de overeenkomst niet vindbaar om een nader oordeel te geven;
- in drie dossiers is de verkeerde aanbestedingsprocedure gekozen (op basis van de schatting van de uitgaven aan de voorkant); en
- in zes dossiers is sprake van 'hetzelfde type werk' dat telkens als losse opdracht is gegund, maar over vier jaar wel de Europese aanbestedingsgrens overschrijdt en dus anders aanbesteed had moeten worden, bijvoorbeeld met een raamcontract.

Uw gemeente hanteert het principe van 'integraal management'.

Verantwoordelijkheden zijn decentraal belegd en concernmanagers zijn zelf verantwoordelijk voor de naleving van de aanbestedingsrichtlijnen.

De procedures binnen uw gemeente schrijven voor dat team Inkoop geraadpleegd moet worden bij inkoopcontracten met een waarde boven een bepaald bedrag. Dit wordt echter niet afgedwongen in het primaire proces en dat is ook niet (altijd) mogelijk. Desalniettemin bevelen we aan om meer c.q. betere waarborgen te treffen in het primaire proces.

Toelichting op begrotingsrechtmatigheid

Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden in overeenstemming met de financiële verordening als acceptabel aangemerkt als wordt voldaan aan één van de voorwaarden uit artikel 4.4 van de verordening. Daar is bijvoorbeeld sprake van als overschrijdingen van de lasten worden gecompenseerd door hogere baten of als sprake is van openeinderegelingen.

Op programmaniveau is er nauwelijks sprake van overschrijdingen van de lasten (totaal: €66.000) en daarom is er geen sprake van begrotings-onrechtmatigheid boven de rapportagegrens.

De overschrijdingen van de baten en de onderschrijdingen van de lasten c.q. baten zijn voor de vaststelling van de jaarrekening door het college gemeld aan de raad en voldoen daarmee aan het 'tijdig' melden conform de financiële verordening. Hiermee zijn deze afwijkingen van de begroting niet onrechtmatig.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- ⇌ **Ontwikkelingen 2023**

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Interne beheersing

Jaarverslag

Jaarrekening

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Ontwikkelingen 2023

In dit hoofdstuk beschrijven we relevante ontwikkelingen voor het ruimtelijke domein en het sociaal domein.

03

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Interne beheersing

- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Ruimtelijk domein

Ondanks onzekerheden in de markt is het risicoprofiel van de grondexploitaties relatief beperkt

Stijgende bouwkosten en rente, onzekerheden in de markt en een overvol stroomnetwerk zijn de actuele thema's voor de uitvoering en waardering van de grondexploitaties. Deze thema's hebben ook voor de gemeente Zeist impact gehad op het resultaat van het grondbedrijf. Gedurende 2023 werden de gevolgen van marktomstandigheden en de problematiek rondom de netwerkcongestie duidelijk.

Per 31 december 2023 is er slechts sprake van twee actieve projecten, zijnde de Gemeentewerf en Huis ter Heide West. Het Huis ter Heide West-project is onderdeel van de gebiedsontwikkeling 'Hart van de Heuvelrug' waarvoor de provincie Utrecht het financiële risico draagt. Het financiële risicoprofiel van de gemeente Zeist, met slechts één risicodragende grondexploitatie, is beperkt.

In 2023 is de winstneming in het grondbedrijf €0,2 miljoen

De winst wordt in de (algemene) reserve winstneming grondexploitaties gedoteerd. Dit betreft een voorzichtige methodiek. Pas na realisatie van het gehele project wordt de winst gestort in de reserve grondbedrijf. Deze laatste (bestemmings)reserve grondbedrijf heeft per 31 december 2023 een omvang van €906.200.

Als onderdeel van het risicomanagement wordt jaarlijks de gewenste hoogte voor de reserve grondexploitatie bepaald. Dit gebeurt bij de jaarrekening en de actualisatie van het MPSO. De reserve heeft dit jaar meer financiële ruimte gekregen om tegenvallers op projecten (in de toekomst) op te vangen. De grondexploitatie Gemeentewerf is een winstgevende grondexploitatie. Na 2028 is de verwachting dat de laatste, op dit moment actieve, grondexploitatie is afgerond.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Ruimtelijk domein**
- Sociaal domein
- Interne beheersing
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Ruimtelijk domein

De parameters zijn aangepast naar aanleiding van de economische ontwikkelingen

De parameters voor de grondexploitaties zijn evenwichtig ingeschat

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag.

In 2023 heeft de gemeente voor de toekomstige jaren een parameter kostenstijging van 2,5% verwerkt (2022: 3%) voor de grondexploitatie Huis ter Heide West en voor de grondexploitatie Gemeentewerf een kostenstijging van 3,5%. Voor de GWW-kosten wordt een percentage gehanteerd van 3,5% en voor de plan- en VTU-kosten een percentage van 6%.

Parameters	MPG 2024	MPG 2023	Schatting 2023
Rente	0,87%	0,87%	●
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	●
Kostenstijging (Huis ter Heide West)	2,5%	3,0%	●
Kostenstijging (Gemeentewerf)	3,5%		
	6%		
Opbrengstenstijging woningbouw	2%	0,0%	●
Opbrengstenstijging sociale woningbouw	2%	0,0%	●

De parameters van Huis ter Heide West worden vastgesteld in overleg met de provincie Utrecht en zijn voor de gehele looptijd vastgesteld. Het kostenstijgingspercentage voor de Gemeentewerf is naar het prijspeil van 2024 gebracht. Voor de lange termijn rekent de gemeente met onderstaande parameters. Deze hebben wij beoordeeld en zijn ons inziens evenwichtig bepaald.

De grondexploitatie ‘Hart van de Heuvelrug’ nader toegelicht

Het project Hart van de Heuvelrug is een gebiedsontwikkeling in samenwerking met de provincie Utrecht en de gemeente Soest. Bij de gebiedsontwikkeling is er aan de ene kant sprake van investeringen in natuur (groene gebieden) die grotendeels worden gefinancierd door uit te geven kavels voor woningbouw en bedrijventerreinen (rode gebieden). Het gebied wordt gezien als een totale gebiedsontwikkeling, waarbij er sprake is van financiële verevening tussen de rode en groene projecten, en er ook duidelijke contractuele afspraken zijn gemaakt over de risico's in het project. De financiële risico's liggen bij de provincie Utrecht.

De gemeente heeft een notitie opgesteld waarin de ontwikkelingen, parameters en risico's zijn uiteengezet waardoor een goed inzicht wordt verkregen in de onderlinge samenhang, de financiële status en de verantwoordelijkheden.

De Zeister grondexploitatie Huis ter Heide West maakt deel uit van deze integrale gebiedsontwikkeling. Het resultaat van de grondexploitatie Huis ter Heide West is neutraal (€0). Dit komt omdat het resultaat van de grondexploitatie gelijk is aan de bijdrage aan de gebiedsontwikkeling Hart van de Heuvelrug. Een eventueel ‘nadeel’ op deze grondexploitatie komt voor rekening van de provincie Utrecht.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Interne beheersing

- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Sociaal domein

De gemeente Zeist heeft de ambitie om de controle op prestatielevering binnenshuis te halen

De gemeente Zeist heeft de ambitie om de controle op prestatielevering binnenshuis te halen

In 2021 is binnen de gemeente Zeist een pilot uitgevoerd om zelf de prestatielevering te gaan controleren, zodat de gemeente minder c.q. niet afhankelijk is van de productieverantwoordingen van de zorgleveranciers. Uit de pilots in 2021 bleek dat voor prestatielevering niet zonder meer 'gesteund' kon worden op de controles in de zorgapplicatie. Op basis van de gerelateerde aanbevelingen zijn acties uitgezet, waarna een vervolgonderzoek wordt uitgevoerd met name over a) de wijze van beschikken en b) het integreren van de toets op de prestatielevering. Door personele wisselingen zijn de nieuwe medewerkers in 2022 en 2023 met de reguliere controles begonnen in het sociaal domein. De ambitie is er om eind 2024/begin 2025 de prestatielevering zelf te gaan controleren. De gemeente Zeist heeft daarvoor een plan van aanpak opgesteld.

We hebben het college en de directie van de gemeente Zeist aangeraden om de interne beheersingsmaatregelen gedurende 2022 meer in lijn te brengen met de [SDO-notitie](#) van de NBA. Hierdoor zouden verbeteringen kunnen worden doorgevoerd en op deze wijze kan de prestatielevering in combinatie met de kwaliteit van zorg op basis van interne beheersingsmaatregelen worden aangetoond. Het effect is bovendien dat minder 'gesteund' hoeft te worden op de productieverantwoordingen van zorgleveranciers zodat het 'dossier' sociaal domein afgerond is op het moment van opstellen van de jaarrekening.

Ook in 2023 blijven er onzekerheden rondom de prestatielevering Zorg in natura (Wmo en Jeugd)

De gemeente Zeist steunt voor 2023 nog in belangrijke mate op de productieverantwoordingen voor de prestatielevering van de zorg. Om een tijdige afronding van de jaarrekening te kunnen waarborgen, is de gemeente afhankelijk van een tijdige indiening door de aanbieders (voor 1 april 2024). Daarnaast geldt dat de gemeente Zeist voor kleinere zorgaanbieders niet de voorwaarde heeft gesteld tot het verrichten van een externe accountantscontrole. Dit is om de administratieve lasten voor kleinere aanbieders te verminderen. De totale onzekerheid is iets minder geworden in vergelijking met voorgaand jaar en komt uit op een bedrag van €2,7 miljoen (2022: €3,2 miljoen).

Proactieve aanpak rondom pgb's zorgt ervoor dat er geen onzekerheden zijn ten aanzien van de prestatielevering

Voor alle cliënten die een persoonsgebonden budget (pgb) ontvangen, verstrekt de gemeente beschikkingen aan de cliënt. Conform landelijke afspraken verzorgt de Sociale Verzekeringsbank ('SVB') het administratieve proces rondom de pgb-verstrekkingsen en legt daarover verantwoording af aan de gemeenten. Bij de SVB wordt echter niet getoetst op het aspect prestatielevering. Doordat de gemeente zelf proactief uitgebreide tests heeft uitgevoerd op aspecten als het beoordelen van de rechtmatigheid zorgvraag, administratieve afhandeling en vaststellen en verwerken van pgb's (inclusief prestatielevering), is zelfstandig zekerheid verkregen over zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de te verantwoorden lasten in het kader van de pgb's.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Interne beheersing

- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Interne beheersing

Geen nieuwe significante bevindingen geïdentificeerd in de interne beheersing. Een update over cybersecurity.

Geen nieuwe significante tekortkomingen in de interne beheersing

In onze boardletter 2023, zoals 20 november 2023 gerapporteerd aan de raad, hebben wij ons beeld gegeven van de interne beheersing van de gemeente Zeist. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole hebben wij geen nieuwe belangrijke aandachtspunten in de interne beheersing geconstateerd.

Cybersecurity en de komst van de NIS2-richtlijn

In de boardletter hebben we onze beelden ten aanzien van cybersecurity teruggekoppeld. Tijdens de eindejaarscontrole hebben we met functionarissen binnen de gemeente Zeist gesproken en begrepen dat zich sindsdien geen grote cybersecurity-incidenten of datalekken hebben voorgedaan.

Een relevante ontwikkeling op het gebied van cybersecurity is de komst van de nieuwe Europese NIS2-richtlijn. Deze richtlijn is eind 2022 goedgekeurd door het Europees Parlement. Lidstaten wordt gevraagd om deze richtlijn te vertalen naar nationale wetgeving. In Nederland zal hier invulling aan gegeven worden door middel van de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni). Deze wetgeving zal ook van toepassing zijn op de gemeente Zeist als 'essentiële entiteit'. Dit hebben wij besproken met de functionarissen en wij hebben vastgesteld dat zij zich bezighouden met de ontwikkelingen omtrent de NIS2-richtlijn. Wij adviseren verdere acties te nemen om tijdig aan de NIS2-richtlijn te voldoen.

Belangrijke stappen ter voorbereiding op de NIS2-richtlijn

- Uitvoeren van een cybersecurityrisicoanalyse om eventuele lacunes met betrekking tot de richtlijn op te sporen.
- Identificeren en implementeren van de benodigde cybersecuritymaatregelen die geschikt en proportioneel zijn.
- Implementeren van een proces voor het tijdig melden van significante cybersecurity-incidenten.
- Ontwerpen en implementeren van monitoringmechanismen om de effectiviteit van de maatregelen continu te valideren.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023

Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

Jaarrekening

Vooruitblik

Onze samenwerking

Bijlagen

Jaarverslag

In dit hoofdstuk beschrijven we wat ons is opgevallen in relatie tot de informatiewaarde van het jaarverslag. Daarnaast beschrijven we onze visie op de financiële positie.

04

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Financiële positie**
- Observaties jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Financiële positie

De financiële positie is goed, wel blijvende aandacht nodig voor de structurele exploitatieruimte

De financiële positie van uw gemeente zegt iets over de mate waarin de gemeente in staat is om haar schulden af te lossen, onverwachte tegenvallers op te vangen en noodzakelijke ombuigingen te realiseren. De gemeente Zeist kenmerkt zich als een financieel stabiele gemeente. De laatste jaren staat de financiële positie van gemeenten echter onder druk door bijvoorbeeld de toenemende kosten in het sociaal domein, het stijgende aantal SiSa-regelingen (incidenteel geld) en de loon- en prijsontwikkelingen.

Binnen de gemeente Zeist is het ‘dashboard stabiliteitscriteria’ ontwikkeld, wat u inzicht geeft in de financiële positie van de gemeente

In 2021 hebt u de nota stabiliteitscriteria vastgesteld en ook heeft het college in dat kader een ‘dashboard stabiliteitscriteria’ ontwikkeld. Het dashboard geeft inzicht in waar de financiële positie op objectieve wijze wordt weergegeven aan de hand van diverse stabiliteitscriteria. Het geeft de ‘financiële staat van de gemeente Zeist’ weer.

De financiële positie is goed, waarbij wel aandacht moet blijven voor de structurele exploitatieruimte

In de tabel hiernaast hebben wij de zes verplichte kengetallen onder elkaar gezet om de ontwikkeling van de financiële weerbaarheid en wendbaarheid te beschouwen. Elk van deze kengetallen begeeft zich aan de ‘goede’ kant van het landelijk gemiddelde. Volgens de nota stabiliteitscriteria is op het moment dat de signaalwaarde boven de bandbreedte van 105% uitkomt een gesprek met de raad gewenst over de (on)wenselijkheid van verdere verhoging en de gevolgen hiervan.

De structurele exploitatieruimte is afgenomen van 6% in 2022 naar 1% in 2023. De komende twee begrotingsjaren (2024 en 2025) laten een begroot structureel evenwicht zien van 1% en 2%. Zoals opgenomen in de programmabegroting 2024 loopt dat in 2026 en 2027 echter terug naar -3% en -1%. Dat wil zeggen dat de structurele lasten dan hoger zijn dan de structurele baten. Daarbij is sprake van belangrijke onzekerheden zoals mogelijke prijsstijgingen, schaarste aan menskracht en materialen, nog te realiseren (ingeboekte) taakstellingen en onduidelijkheid over de omvang van het gemeentefonds in de toekomst.

De nettoschuldquote is erg laag vergeleken met het landelijk gemiddelde. Daardoor is het renterisico voor de gemeente Zeist laag.

Kengetallen	Gemeente Zeist		Landelijk**	
	2023	2022	2023*	2022
Weerbaarheid				
Solvabiliteit	66%	66%	31%	30%
Grondexploitaties	1%	1%	6%	7%
Structurele exploitatieruimte	1%	6%	0,6%	0,2%
Wendbaarheid				
Nettoschuldquote	-1%	4%	71%	74%
Nettoschuldquote gecorrigeerd	-3%	1%	65%	68%
Belastingcapaciteit	104%	120%	105%	105%
* Op basis van de begroting 2023				
** Bron: https://findo.nl/jive				

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Financiële positie

Het weerstandsvermogen is volgens eigen begrippen geclassificeerd als 'uitstekend', waar die voorgaand jaar nog de classificatie 'matig' had

Het weerstandsvermogen is geclassificeerd als 'uitstekend'

De gemeente Zeist stuurt voor de ratio weerstandsvermogen (beschikbaar/ benodigd vermogen) op een waarde tussen 1,0 en 1,4 (voldoende). De ratio wordt als onvoldoende beoordeeld bij een waarde tussen 0,8 en 1,0, voldoende tussen 1,0 en 1,4, ruim voldoende tussen 1,4 en 2,0 en als uitstekend bij een waarde groter dan 2,0. Voor de berekening van het benodigde vermogen op basis van de geïdentificeerde financiële risico's wordt een simulatiemodel gebruikt met een zekerheidsniveau van 90%.

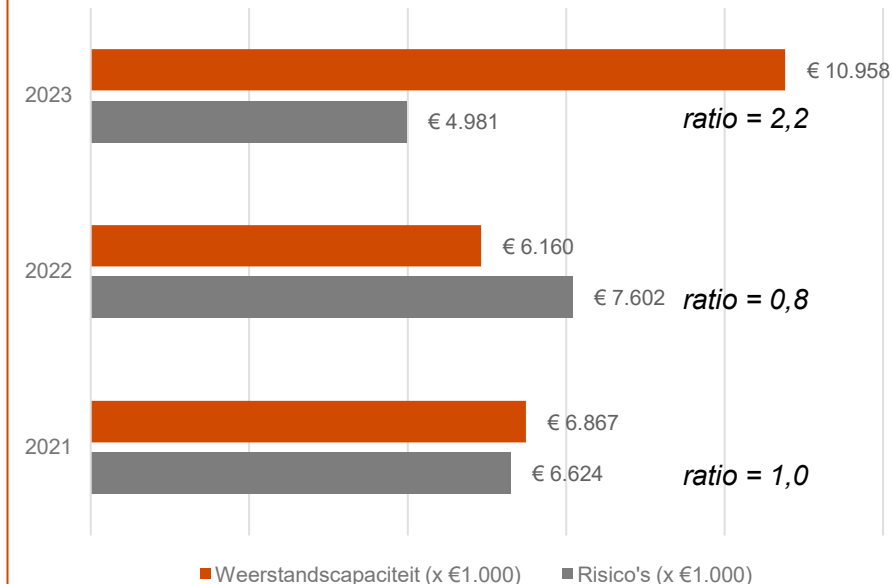
De ratio weerstandsvermogen van 2,2 (2022: 0,81) is hoger dan verwacht in de begroting 2023 (0,95). Op basis van uw normen is dit 'uitstekend', waar die voorgaand jaar nog 'matig' was. Dat komt enerzijds door een stijging in de weerstandscapaciteit (extra dotaties in de reserve) en anderzijds door een daling van de risico's. Het aantal risico's én het totale risicobedrag is afgenomen. Een omvangrijk risico dat ten opzichte van voorgaand jaar niet meer in de top 10 terugkomt is dat van het risico op prijsstijgingen (2022: €2,0 miljoen). Die prijsstijgingen zijn namelijk al ingerekend in de begroting.

De nota financiële stabiliteitscriteria beschrijft de 'signaalwaarde'

U hebt de gewenste signaalwaarde van de weerstandsratio vastgesteld op een bandbreedte tussen 1,0 en 1,4. De ratio weerstandsvermogen betreft de beschikbare weerstandscapaciteit (dus de actuele hoogte van de reserve weerstandsvermogen) gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit (omvang geïnventariseerde risico's). Bij een gelijk bedrag aan beschikbaar en

benodigd weerstandsvermogen kunnen alle risico's financieel worden afgedekt. De signaalwaarde van 1,0 wordt beschouwd als een goede 'alarmknop'. In overeenstemming met de door de raad vastgestelde nota stabiliteitscriteria wordt in de berekening enkel de reserve weerstandsvermogen meegenomen.

Ontwikkeling van het weerstandsvermogen

Financiële positie

We concluderen dat het ‘voorspellend vermogen’ van de gemeente Zeist nog steeds kan worden verbeterd

Het werkelijke saldo van baten en lasten voor 2023 voor mutaties reserves (het operationeel resultaat) is €11,0 miljoen positief, waar bij de tweede bestuursrapportage nog werd uitgegaan van €4,2 miljoen negatief. Een forse verbetering van €15,2 miljoen. Het gerealiseerde resultaat na reservemutaties is uitgekomen op €2,9 miljoen positief en is daarmee €3,3 miljoen hoger dan de verwachting bij de tweede bestuursrapportage.

De grafiek hiernaast laat het verschil tussen het begrote en gerealiseerde saldo van baten en lasten zien (voor reservemutaties) van 2021 tot en met 2023.

De tabel geeft weer dat de verschillen tussen begroting en realisatie significant zijn. De meest omvangrijke verschillen in 2023 zijn:

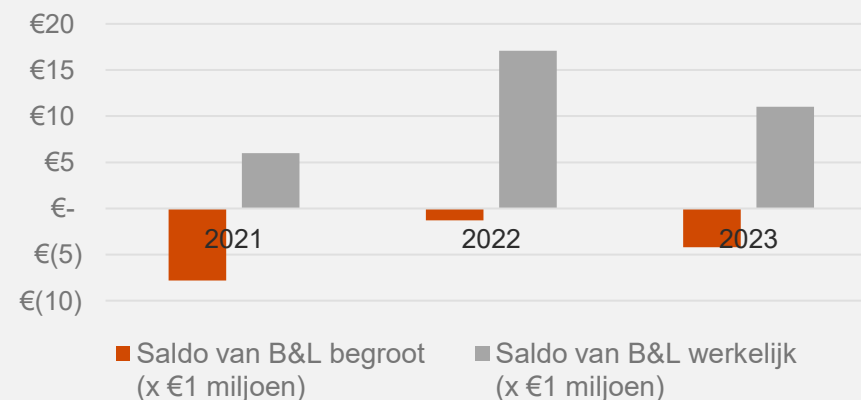
- ‘Volwaardig meedoen aan de samenleving’: €3,5 miljoen voordeel op dit programma, met name door de energietoeslag (voordeel van €1,5 miljoen). Het Rijk heeft hiervoor een bedrag van €4,8 miljoen toegekend, wat een stuk hoger was dan begroot. Omdat de regeling doorloopt in 2024 wordt het restant via de egalisatiereserve meegenomen naar 2024.
- ‘Wonen op maat’: €2,0 miljoen voordeel op dit programma, met name door Stadsvernieuwing Kerckebosch (voordeel van €0,8 miljoen). Vanuit de WOM Kerckebosch is de herziene grondexploitatie 2023 opgesteld. Als gevolg van deze herziening heeft de gemeente Zeist in 2023 een resultaat inbrengwaarde ontvangen van € 850.000.
- ‘Positieve gezondheid’: €2,8 miljoen voordeel op dit programma, met name door overschotten op Wmo (voordeel van €1,3 miljoen). Voordelen ontstaan bij huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding en verblijf. Diverse oorzaken, waaronder een stijging in verkregen rijksmiddelen.

Aanbeveling ter verdere verbetering

Hier moet vooropgesteld worden dat het een erg lastige tijd is om voorspellingen te doen in verband met incidentele bijdragen voor bepaalde doelen, capaciteitsproblemen, schaarste aan materialen en maatschappelijke thema's als vluchtelingenopvang.

We concluderen dat het ‘voorspellend vermogen’ van de gemeente Zeist nog steeds kan worden verbeterd. Het voorspellend vermogen van een gemeente wordt steeds belangrijker in deze tijden van schaarste en structurele tekorten in de toekomst. We adviseren het college om ook tussentijds kritisch te kijken naar de meer incidentele mee- dan wel tegenvallers en specifieke balansposten die nu (alleen) per jaareinde worden bepaald.

Voorspellend vermogen van Zeist - resultaat

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
  - Financiële positie
  - Observaties jaarverslag**
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Observaties jaarverslag

De jaarrekening en het jaarverslag zijn verenigbaar, daarnaast voldoet het jaarverslag aan de vereisten van het BBV en is de informatiewaarde van het jaarverslag ruim voldoende.

De jaarrekening en het jaarverslag zijn verenigbaar, daarnaast voldoet het jaarverslag aan de vereisten van het BBV

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn. In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV.

De informatiewaarde van het jaarverslag kwalificeren we als ruim voldoende

Ons oordeel is gebaseerd op de leesbaarheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Wij zijn van mening dat het jaarverslag de raad overzichtelijke informatie verschaft per beleidsterrein. Over het algemeen wordt uitvoerig verslag gedaan van de activiteiten en geregeld ook over de output. Met name ook de toelichting van de afwijkingen (ten opzichte van begroting) vinden we sterk. Op één thema kan Zeist verder versterken. Op onderdelen in het jaarverslag wordt geschreven langs de lijnen van 'we hebben gewerkt aan' en (daardoor) minder gericht op de (realisatie) van doelstellingen.

De kwaliteit van uw paragrafen is voldoende, adviezen om verder te verbeteren

Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze geven veel informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid. Daarnaast zijn paragrafen opgesteld over

specifieke onderwerpen. Wij adviseren in de paragraaf verbonden partijen ook te kijken naar de maatschappelijke risico's (in plaats van met name de financiële risico's).

Uw paragraaf 'Bedrijfsvoering' geeft voldoende inzicht in het fraudepreventieprogramma van de gemeente Zeist

In onze controleverklaring rapporteren wij over de risico-inschatting, onze verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude. Daarbij hebben we ook aandacht besteed aan de toelichtingen die de gemeente Zeist heeft opgenomen in de paragraaf 'Bedrijfsvoering'. Wij vinden dat de toelichting inzake fraude voldoende is.

De paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' geeft inzicht in het vermogen om risico's uit de bedrijfsvoering financieel op te vangen

In relatie tot de financiële positie hebben wij vastgesteld dat Zeist alle relevante informatie heeft opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'; daarnaast zijn alle relevante ontwikkelingen uit de sector en de impact daarvan op de gemeente Zeist opgenomen in de toelichting. Wij vinden dat Zeist in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' een goede reflectie heeft gegeven op het vermogen om de financiële risico's op te vangen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- **Jaarrekening**
  - Schattingen
  - Fraude en wet- & regelgeving
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Jaarrekening

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de verrichte werkzaamheden met betrekking tot de verhoogde risico's, rechtmatigheid en schattingen. Tot slot staan we stil bij fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving.

05

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening

Schattingen

Fraude en wet- & regelgeving

- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Schattingen

De schattingen van het college nader uitgelicht (1/2)

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames die door het college zijn gedaan beoordeeld en concluderen

dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2023	2022	2023	2022	
Afschrijvingen van materiële vaste activa	7,2	7,7	●	●	Het activabeleid van de gemeente ligt ten grondslag aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn gebruikelijk in de sector.
Waardering van het vastgoed	83,5	79,0	●	●	Vastgoed kan een economische of een maatschappelijke functie hebben. Op vastgoed met een maatschappelijke functie (bijvoorbeeld een schoolgebouw) mag niet worden afgewaardeerd. De waardering van vastgoed met een economische functie hebben we in detail gecontroleerd.
Waardering van de grondexploitaties	1,2	0,9	●	●	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitaties een betrouwbaar beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. De uitgangspunten die in de berekeningen gehanteerd worden zijn voor zover mogelijk onderbouwd met rapportages van externe partijen.

● Controleverschil

● Optimistisch

● Evenwichtig

● Voorzichtig

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening

Schattingen

Fraude en wet- & regelgeving

- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Schattingen

De schattingen van het college nader uitgelicht (2/2)

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames die door het college zijn gedaan beoordeeld en concluderen dat

deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2023	2022	2023	2022	
Waardering van de financiële vaste activa	5,5	6,5	●	●	Wij hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Ook de deelnemingen hebben we specifiek gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van deze deelnemingen en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand gekomen zijn.
Waardering van de APPA-voorziening	6,5	6,8	●	●	De voorziening voor wethouderspensioenen (APPA) ultimo 2023 is onderbouwd door actuariële berekeningen, berekend door een externe serviceorganisatie. Door deze organisatie zijn de uitgangspunten uit de circulaire van het ministerie gebruikt. Wij zijn akkoord met deze uitgangspunten.
Waardering van de voorziening verlofsparen	0,2	0,1	●	●	Conform het BBV moet voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang een voorziening worden gevormd. In 2022 is op basis van de cao een nieuwe regeling spaarverlof (of verlofsparen) geïntroduceerd. Paar jaareinde is de voorziening geactualiseerd naar €0,2 miljoen.

● Controleverschil

● Optimistisch

● Evenwichtig

● Voorzichtig

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Schattingen
- Fraude en wet- & regelgeving**
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Fraude en wet- en regelgeving

Geen aanwijzingen of signalen van fraude geïdentificeerd. Geen gevallen van niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen.

Wij hebben tijdens onze controle bijzondere aandacht besteed aan het proces dat u heeft opgezet om frauderisico's en risico's op het niet naleven van wet- en regelgeving te identificeren. De uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten hebben wij gerapporteerd in onze controleverklaring. Hieronder geven wij u inzicht in onze belangrijkste observaties.

Geen tekortkomingen geconstateerd in relatie tot uw systeem van frauderisicomanagement

Fraude is een ernstig maatschappelijk probleem dat burgers, ondernemingen en de overheid financieel benadeelt. Het voorkomen en opsporen van fraude binnen uw organisatie is primair de verantwoordelijkheid van het college en het management en degenen die belast zijn met governance. In dat kader verwachten wij dat u een frauderisicomanagementsysteem heeft geïmplementeerd dat bijdraagt aan het voorkomen en detecteren van fraude. Wij hebben de opzet en de implementatie van de relevante aspecten van het frauderisicomanagementsysteem geëvalueerd, zoals de regeling Misbruik & Oneigenlijk gebruik, de gedragscode en de regeling integriteitsmeldingen.

Zeist heeft een overkoepelende frauderisicoanalyse

De gemeente Zeist heeft haar fraudepreventiebeleid toegelicht onder het onderdeel '5.3 Fraudebeheersing en M&O' in de paragraaf Bedrijfsvoering. Er is een. De gemeente heeft in 2023 de frauderisicoanalyse geactualiseerd die inzicht geeft in het begrip fraude, de geïdentificeerde risico's en de aanwezige beheersingsmaatregelen om deze risico's te beperken. Deze overkoepelende frauderisicoanalyse wordt door de gemeente jaarlijks geactualiseerd en geagendeerd binnen onder andere het Directieteam (DT).

Verantwoordelijkheden van het college en de raad

De primaire [verantwoordelijkheid](#) voor het voorkomen en opsporen van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving berust bij degenen die belast zijn met governance van de gemeente (de gemeenteraad) en het college.

Als uw accountant is het [onze verantwoordelijkheid](#) om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevende kader. Door de inherente beperkingen van een controle is het risico onvermijdelijk dat sommige materiële onjuistheden in de jaarrekening onopgemerkt blijven.

Geen aanwijzingen of signalen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd

Tijdens de controle van de jaarrekening 2023 zijn geen aanwijzingen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen.

Maatregelen getroffen als gevolg van zorgfraude bij zorgleverancier

Naar aanleiding van de zorgfraude bij een zorgleverancier voorgaand jaar, heeft de organisatie aanvullend in kaart gebracht welke leerpunten er zijn voor de interne beheersing om een volgende casus te voorkomen. Naar aanleiding van deze evaluatie zijn meerdere maatregelen getroffen. Als voorbeeld is er sprake van een nieuw beleidsplan en afwegingskader. De doortontwikkeling van toezicht en handhaving zijn vertaald naar een meerjarenplan 2024-2025 die binnenkort wordt geagendeerd bij het college.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- **Vooruitblik**
- Relevante ontwikkelingen
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Vooruitblik

In dit hoofdstuk van het verslag bespreken wij de ontwikkelingen die vanaf het jaar 2024 relevant zijn voor uw gemeente.

06

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik

Relevante ontwikkelingen

- Onze samenwerking
- Bijlagen

Relevante ontwikkelingen

In gesprek met diverse stakeholders over belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen

Belangrijke stap in richting verantwoord gebruik AI

Het Europees Parlement werkt aan regels om risico's rondom kunstmatige intelligentie (AI) te beheersen en te komen tot verantwoord gebruik. Organisaties (privaat en publiek) die AI-systemen ontwikkelen, exploiteren, gebruiken, importeren of distribueren met impact op EU-burgers kunnen binnen het toepassingsgebied van de AI vallen.

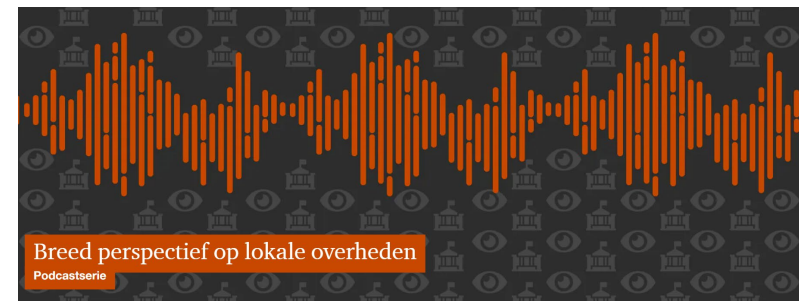
De AI-wet gaat uit van een risicogebaseerde aanpak voor het beheer van AI, gericht op het beoordelen van de verwachte risico's die een bepaalde AI kan opleveren voor de gezondheid, veiligheid of fundamentele rechten van EU-burgers. De AI-wet specificeert ook gebruiksscenario's en systemen die hiervan zijn vrijgesteld, denk aan de ontwikkeling en het gebruik van opensource-modellen die niet als grote impact zijn geïdentificeerd om tegelijkertijd innovatie niet te belemmeren.

Het merendeel van de clausules van de AI-wet zal naar verwachting twee jaar na de inwerkingtreding ervan worden geïmplementeerd. Dit houdt een korte implementatietijd in om aan de verplichting en vereisten te voldoen. Het is belangrijk om na te gaan welke acties er noodzakelijk zijn binnen de gemeente om bij AI-beheer en -ontwikkeling aan de wetgeving te blijven c.q. te gaan voldoen.

Onze podcastserie Breed perspectief op lokale overheden

Lokale overheden hebben een fundamentele rol rond belangrijke maatschappelijke thema's zoals de woningcrisis, energietransitie, duurzaamheid en schaarste. In onze [podcastserie Breed perspectief op lokale overheden](#) bespreken wij samen met diverse stakeholders, allen vanuit hun eigen perspectief, de realisatie van belangrijke maatschappelijke doelstellingen en het belang van goede beheersing en verantwoording daarbij om daarop te kunnen sturen en bijsturen.

In de dagelijkse praktijk krijgen gemeenten steeds meer te maken met schaarste aan mensen en middelen. In de drie afleveringen die dit voorjaar zijn gepubliceerd, gaat Martine Koedijk in gesprek (onder andere met de wethouder Financiën van Zeist) over hoe lokale overheden omgaan met deze druk op hun uitvoeringskracht en financiële mogelijkheden. Welke oplossingen worden gezocht, welke acties zijn al ingezet en waar lopen ze tegenaan? En wat is daarbij de rol van de gemeenteraad, het college en de organisatie?

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- **Onze samenwerking**
- Bijlagen

Onze samenwerking

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe wij hebben samengewerkt met u en uw medewerkers. Daarnaast presenteren wij een overzicht van het aantal uren dat er is gewerkt aan de controle.

07

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking**
- Bijlagen

Onze samenwerking

We hebben een constructieve samenwerking ervaren tijdens het controleproces

Wij hebben een plezierige samenwerking ervaren en de communicatie tussen team Control, financieel adviseurs en PwC is goed verlopen. Hierbij waren de communicatielijnen kort en dit heeft ertoe bijgedragen dat het over het algemeen een gestructureerd proces is geweest. Aangezien we voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, evalueren we dit proces graag op korte termijn en zullen we hier ook gericht acties op inzetten.

Onze reflectie op het proces van de jaarrekeningcontrole

De controle van de jaarrekening van de gemeente Zeist vereist voldoende tijd en aandacht van de teamleden van het juiste niveau voor inhoudelijke werkzaamheden, beoordeling en begeleiding. In overeenstemming met de maatregelen die zijn beschreven in het rapport 'In het publiek belang' geven wij hiernaast een overzicht van de uren die we hebben besteed aan de controle van het lopende jaar van de gemeente Zeist. De cijfers hiernaast en op de volgende pagina zijn op basis van beste schatting per eind april.

Wij maken gebruik van een webportal (Connect) voor het uitwisselen van documenten. Voor de controle over 2023 is 95% van de opgevraagde documenten tijdig geleverd. Dat is een goede score.

Uit het overzicht blijkt dat we meer uren hebben gemaakt ten opzichte van de planning bij aanvang van de controle. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van het aantal SiSa-regelingen naar 39 regelingen in 2023 en de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

Categorie	Totaal aantal geplande uren	%	Totaal aantal feitelijke uren (schatting)*	%
Partner	40	3%	50	4%
(Senior) manager	170	18%	210	21%
(Senior) assistenten	680	53%	780	53%
Uitbestede uren (o.a. SiSa)	320	25%	460	28%
Totaal	1.210		1.500*	

* Bovenstaande figuur is gebaseerd op onze beste schatting per 17 juni 2024.

Geen bevindingen te melden rondom onafhankelijkheid

Wij hebben onze naleving van externe normen en ons wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid met betrekking tot onze dienstverlening in 2023 bewaakt en bevestigd dat wij aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking

Bijlagen

SiSa

Verhoogde risico's

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Verantwoordelijkheden

Bijlagen

In de eerste bijlage beschrijven we de uitkomsten van de werkzaamheden ten aanzien van de SiSa-bijlage. Daarna staan we stil bij onze controle van de belangrijkste risico's en de WNT-verantwoording. Vervolgens lichten we de materialiteit toe. Tot slot geven we een update over de verplichte communicatie

08

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Verhoogde risico's

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Verantwoordelijkheden

SiSa

Geen bevindingen in de SiSa-bijlage (specifieke uitkeringen)

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2023. In 2023 zijn er veel SiSa-regelingen bijgekomen. De gemeente moest in 2023 over 39 SiSa-regelingen verantwoording afleggen. Ter vergelijking, in 2019 waren dat er nog maar 9. Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden ('BADO') zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- €12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan €125.000;
- 10% als de omvangsbasis groter dan €125.000 en kleiner dan of gelijk is aan €1.000.000;
- €125.000 als de omvangsbasis groter is dan €1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de [volgende tabel](#) hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Verhoogde risico's

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Verantwoordelijkheden

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
1	JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
2	FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
3	BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
4	BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
5	BZK C55	Aanpak energiearmoede	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
6	BZK C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
7	BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
8	BZK C75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
9	BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
10	BZK C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncorporaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
11	OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12	OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen Covid-19-gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
13	OCW D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
14	IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
15	IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
16	IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
17	IenW E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
18	IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
19	IenW E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
20	EZK F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2023 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

- Verhoogde risico's
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie
- Verantwoordelijkheden

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
21	SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
22	SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G2A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet_totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
23	SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
24	SZW G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_ totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_ totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2023 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Verhoogde risico's

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Verantwoordelijkheden

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
	SZW G3A	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G3A	BZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
25	SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4	Tozo 2 gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4	Tozo 3 gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4	Tozo 4 gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4	Tozo 5 gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
26	SZW G4A	Tozo 1 fundamentele rechtmatigheidseisen totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4A	Tozo 1 belangrijke rechtmatigheidseisen totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4A	Tozo 2 totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4A	Tozo 3 totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4A	Tozo 4 totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4A	Tozo 5 totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2023 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

- Verhoogde risico's
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie
- Verantwoordelijkheden

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
27	SZW G10	Wet inburgering gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
28	SZW G10A	Wet inburgering Totaal 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
29	SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
30	SZW G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
31	SZW G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
32	SZW G13A	Besteding/baten onderwijsroute totalen 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	SZW G13A	Bestedingen/baten overige voorzieningen totalen 2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
33	VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
34	VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
35	VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
36	VWS H14B	SPUK expertisecentra jeugdhulp	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
37	VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
38	VWS H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
39	VWS H35	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2023 vastgesteld.

Verhoogde risico's

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Verantwoordelijkheden

Verhoogde controlerisico's

In onderstaande tabel geven wij een samenvatting van de bevindingen van verrichte werkzaamheden met betrekking tot de significante en hogere-normale risico's die in ons controleplan zijn vastgesteld. Ten opzichte van ons controleplan hebben wij geen nieuwe risico's geïdentificeerd.

Nr.	Risico	Uitkomst controlewerkzaamheden	Risiconiveau
1	Managementbeïnvloeding: het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management <i>NB: dit risico is vanuit de controlestandaarden een voorgeschreven significant risico.</i>	Het doorbreken van beheersingsmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersingsmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico's van materiële onjuistheden in de jaarrekeningen slechts beperken, en niet volledig afdekken, wegens de inherente beperkingen van interne beheersingsmaatregelen. We hebben een data-analyse uitgevoerd op (handmatige) boekingen 2023 voor de gemeente Zeist. We hebben uit hoofde van deze test geen ongebruikelijke transacties geconstateerd. Naast deze test zijn ook de significante schattingen, waarbij het college een rol heeft in het opstellen daarvan, onderdeel van onze controle (specifiek schattingen grondexploitaties)	 Normaal Significant
2	Waardering voorraden: het risico in relatie tot de waardering van de grondexploitaties	Het risico van waardering van de grondexploitaties is doorgaans bij gemeenten een verhoogd risico. Dit komt omdat er veel schattingsposten zijn gemoeid met deze balanspost. Behalve de parameters (kostenstijging, opbrengstenstijging, etc.) is de waardering gebaseerd op een raming van nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten. We hebben uit hoofde van deze test geen ongebruikelijke transacties geconstateerd.	 Normaal Significant
3	Niet naleven aanbestedingsrichtlijnen: is niet juist of niet volledig toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.	De aanbestedingsrichtlijnen zijn complex. De omvang van de onrechtmatige aanbestedingen is toegenomen van €0,3 miljoen naar €1,1 miljoen. De onrechtmatigheden komen wel voort uit dossiers die al in beeld zijn (als aandachtspunt benoemd) en komen deels voort uit dossiers die in het verleden ten onrechte (nog) niet zijn aanbesteed. Verwijs naar link voor nadere overwegingen en details.	 Normaal Significant

Verhoogde risico's

Bij de uitvoering van de werkzaamheden ten aanzien van de verhoogde risico's hebben we geen uitzonderingen of aanwijzingen van frauduleuze activiteiten opgemerkt (2/2)

Nr.	Risico	Uitkomst controlewerkzaamheden	Risiconiveau
4	Aanbestedingen: het risico dat aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken (met het risico op belangen-verstrengeling en kickbacks) (frauderisico)	Dit risico rondom mogelijke gunning aan bevriende partijen is doorgaans bij gemeenten een verhoogd risico. Dit komt omdat gemeenten zaken doen met een veelvoud aan leveranciers met ook nog een grote diversiteit aan inkoop van goederen en diensten. Daarnaast blijkt uit de media dat opdrachtnemers bereid zijn om forse bedragen te betalen om opdrachten bij overheden binnen te halen. Het risico betreft dus het gunnen van aanbestedingen aan bevriende partijen, ofwel tegen niet marktconforme voorwaarden, tegen een mogelijke betaling (omkoping). We hebben: • De opzet geëvalueerd van het proces en het bestaan vastgesteld van relevante beheersingsmaatregelen met betrekking tot de inkopen en de aanbestedingstrajecten. • Een controle uitgevoerd op de naleving van de aanbestedingswet met behulp van de door de gemeente opgestelde spendanalyse. • Een controle uitgevoerd ten aanzien van de autorisaties en functiescheidingen rondom geselecteerde deelwaarnemingen, kortom de naleving van interne aanbestedingsprocedures. • Detailcontroles uitgevoerd op onder meer marktconformiteit van inkopen en het doorlopen van objectieve gunningsprocedures (onder andere bij gunning en omvangrijk meerwerk). We hebben bij het uitvoeren van deze controlewerkzaamheden geen bevindingen.	Normaal Significant

Wet normering topinkomens

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Geen controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2023

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: <https://www.topinkomens.nl>

Bijlage Wet normering topinkomens (WNT)

U heeft twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2023.

De twee topfunctionarissen zijn beiden in loondienst.

U heeft in 2023 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd

De WNT is in 2023 beperkt gewijzigd

In 2023 is er voor de WNT weinig gewijzigd ten opzichte van 2022. Wel zijn de bedragen geïndexeerd op basis van de loonontwikkeling in de sector overheid. De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €216.000 in 2022 naar €223.000 in 2023.

De aandachtspunten voor de WNT-verantwoording 2023 uitgelicht

Daarnaast waren de volgende aandachtspunten mogelijk relevant voor de WNT-verantwoording 2023 van de gemeente Zeist:

- Als één van de topfunctionarissen ook nog een bezoldiging op andere gronden dan de topfunctie krijgt, dan had er mogelijk een extra overzicht in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Zeist is dit niet van toepassing gebleken.
- Als de gemeente niet-topfunctionarissen in dienstbetrekking zou hebben die in 2023 méér bezoldiging ontvingen dan hun deeltijdfactor x €223.000, dan had deze (op functie) als 'overige functionarissen' in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Zeist is dit niet van toepassing gebleken.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen
- SiSa
- Verhoogde risico's
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit**
- Communicatie
- Verantwoordelijkheden

Materialiteit

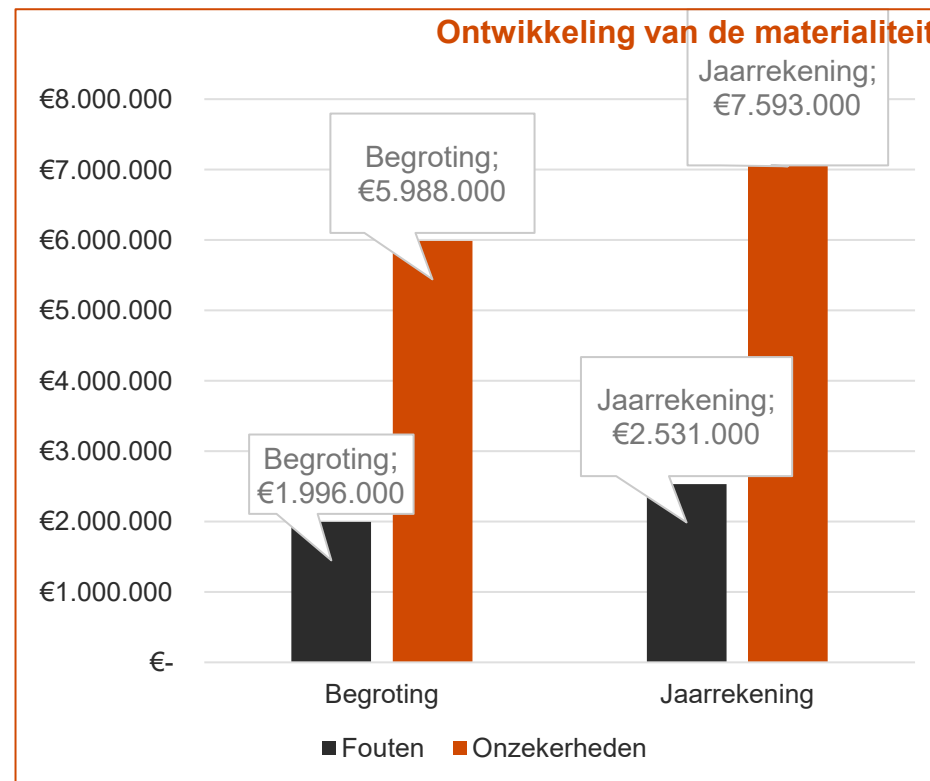
De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De gehanteerde materialiteit is €2,5 miljoen

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' in onze controleverklaring. Afwijkingen worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves. Materialiteit bepaalt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en het effect van vastgestelde afwijkingen op onze verklaring.

In ons controleplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van €2,0 miljoen. De materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, hoger zijn dan in de programmabegroting op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verhoging plaatsgevonden naar €2,5 miljoen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen
- SiSa
- Verhoogde risico's
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie**
- Verantwoordelijkheden

Communicatie

Update over onze communicatie met u

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Controleplan	Boardletter	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het college c.q. management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's		●	●

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen
- SiSa
- Verhoogde risico's
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden van college en raad met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van het college c.q. het management bestaan uit:

- het identificeren en monitoren van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de gemeente en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling die expliciet het risico op fraude omvat, door een analyse van prikkels en druk, kansen, gedrag en rationalisatie, en het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het opstellen en uitvoeren van programma's en beheersingsmaatregelen ter preventie, ontmoediging en opsporing van fraude (fraudebestrijdingsprogramma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van de gemeente integer zijn en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de gemeente worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, inclusief het voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van het college c.q. het management wordt gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met toezicht (de gemeenteraad) bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het beoordelen van de vaststelling van frauderisico's door het college c.q. management en niet-naleving van wet- en regelgeving, het nemen van passende maatregelen en het zorgen voor een juiste *tone at the top*;
- het waarborgen dat het college c.q. het management passende maatregelen neemt om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te ontmoedigen en te voorkomen, voor een betere bescherming van medewerkers en andere belanghebbenden;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de gemeenteraad wordt gebracht.
- het aannemen van een kritische houding ten opzichte van het college op het gebied van niet-gebruikelijke transacties met verbonden partijen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2023

- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Vooruitblik
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Verhoogde risico's

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden van ons als accountant met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant bestaat uit:

- het plannen en uitvoeren van de controle om een redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, hetzij door fraude of door fouten;
- het beoordelen of de programma's en de interne beheersingsmaatregelen van de gemeente, waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt, op de juiste wijze zijn opgezet en worden uitgevoerd;
- het evalueren van het proces dat het college c.q. management hanteert voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de programma's en interne beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het evalueren van iedere fraude door het college c.q. management en het effect op de beheersingsomgeving;
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In de context van onze controle van de jaarrekening zijn onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving als volgt:

- het vaststellen en beoordelen van het risico van materiële onjuistheden in de jaarrekening als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de beoordeelde risico's van materiële onjuistheden als gevolg van fraude, door een gepaste controleaanpak te ontwerpen en te implementeren;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de naleving van de bepalingen van die wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt erkend dat ze directe gevolgen hebben voor de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening; en
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.